

Cré-umha

Céim 1 – An tÉicea-Choiste

- Tagann grúpa ionadaíoch daltaí agus daoine fásta le chéile a phlé obair chomhshaoil don scoil.
- Tarlaíonn na cruinnithe ar a laghad uair sa téarma.
- Coinnítear taifead de mhiontuairiscí gach cruinniú.
- Cuirtear torthaí an phlé, na gníomhartha agus na gcinntí atáthar a mholadh in iúl don chuid eile den scoil.

Céim 2 – Athbhreithniú Timpeallachta

- Déanann an tÉicea-Choiste Athbhreithniú Timpeallachta bunúsach den scoil.
- I ndiaidh an athbhreithnithe, sainítear réimsí atá le feabhsú agus pleanáiltear gníomhaíochtaí a athróidh agus a chuirfidh le feidhmíocht chomhshaoil na scoile.

Céim 3 - Plean Gníomhaíochta

- Cuirtear Plean Gníomhaíochta bunúsach le chéile bunaithe ar thorthaí an Athbhreithnithe Timpeallachta.
- Roinntear an Plean Gníomhaíochta leis an scoil ar fad.

Céim 4 – Monatóireacht agus Measúnú

- Déanann an tÉicea-Choiste nóta den dul chun cinn i dtreo na spriocanna.
- Pléann an grúpa an rath nó a mhalairt a bhíonn ar na gníomhaíochtaí atáthar a dhéanamh.

Céim 5 – Ag nascadh leis an Churaclam

- Clúdaítear saincheistanna comhshaoil mar chuid d’obair an churaclaim sa chuid is mó de na bliainghrúpaí trasna réimse ábhar.

Céim 6 – Tacaíocht ón Scoil Iomlán agus ón Phobal Trí Chéile

- Tá clár fógraí scoile ag an Éicea-Choiste a thugann mionsonraí faoi na gníomhaíochtaí comhshaoil atá ar siúl.
- Cuireann an scoil in iúl do thuismitheoirí ar dhóigh éigin faoi na rudaí atáthar a dhéanamh.
- Foghlaimíonn an pobal trí chéile faoin ghníomhaíocht chomhshaoil atá ag tarlú sa scoil.

Céim 7 – An tÉicea-Chód

- Aontaítear ar roinnt ráitis timpeallachta don scoil a chuireann an grúpa comhshaoil le chéile agus a n-aontaíonn an scoil leo.

Airgead

Tig leis an scoil an **dul chun cinn a aithint** i dtreo móorthopaic amháin agus tig léi a thaispeáint go bhfuiltear bainteach le dhá cheann eile. Ciallaíonn ‘dul chun cinn a thaispeáint’ go bhfuil tuiscint ag an scoil ar an topaic agus go n-aithníonn sí a tábhacht maidir le forbairt inbhuanaithe i dtimpeallacht na scoile agus sa chomhphobal trí chéile.

Céim 1 – An tÉicea-Choiste

- Cuireann daltaí a n-ainm chun tosaigh le bheith páirteach ar éicea-choiste cinnteoireachta.
- Tá ballraíocht ar an choiste ón phobal mhór scoile.
- Bíonn cruinnithe ag an choiste ar a laghad uair amháin gach leath-théarma.
- Roinneann daltaí freagracht na miontuairiscí do gach cruinniú leis na daoine fásta.
- Cinntíonn ionadaithe na ndaltaí scaipeadh an eolais ón choiste agus ar ais.

Céim 2 – Athbhreithniú Timpeallachta

- Pleanálann daltaí agus daoine fásta an dóigh le hAthbhreithniú Timpeallachta lomlán den scoil a thabhairt i gcrích.
- Déantar torthaí ar an Athbhreithniú Timpeallachta lomlán a thaifeadadh.
- Cuirtear torthaí an athbhreithnithe in iúl don scoil ar fad.
- Pleanálann an tÉicea-Choiste gníomhartha de thoradh an athbhreithnithe.

Céim 3 – Plean Gníomhaíochta

- Cuirtear Plean Gníomhaíochta mionsonraithe le cheile bunaithe ar thorthaí ón Athbhreithniú Timpeallachta.
- Bíonn amscálaí agus spriocanna i gceist sa Plean Gníomhaíochta.
- Pléann an tÉicea-Choiste an Plean Gníomhaíochta leis an chuid eile de phobal na scoile.

Céim 4 – Monatóireacht agus Luacháil

- Athbhreithníonn an tÉicea-Choiste an dul chun cinn in aghaidh spriocanna aontaithe.
- Tuairiscíonn an tÉicea-Choiste an dul chun cinn don scoil iomlán ar dhóigh chúí ar bhonn rialta.
- Tuigeann an scoil iomlán – idir dhaltaí agus dhaoine fásta – luach na ngníomhaíochtaí agus na ngníomhartha agus bíonn siad tiomanta dóibh.

Céim 5 – Ag nascadh leis an Churaclam

- Déantar roinnt gnéithe de ghníomhaíochtaí Éicea-Scoileanna a fhí isteach i gcuraclam na scoile don chuid is mó de na bliainghrúpaí.

Critéir na nGradam

Na Seacht gcéim agus Ag dul suas trí na Gradaim

Céim 6 – Tacaíocht ón Scoil Iomlán agus ón Phobal Trí Chéile

- Coinnítear clár fógraí Éicea-Scoileanna in áit fheiceálach sa scoil.
- Coinnítear an scoil ar fad ar an eolas faoi agus bainteach le gníomhaíochtaí trí chuir i láthair ag tionóil nó trí nuachtlitreacha.
- Bíonn an scoil iomlán páirteach i roinnt gníomhaíochtaí Éicea-Scoileanna amhail athchúrsáil agus bailiú bruscair.
- Bíonn baint ag tuismitheoirí le gníomhaíochtaí Éicea-Scoileanna agus chuir an scoil in iúl do thuismitheoirí agus don phobal trí chéile faoin obair atá ar siúl sa scoil maidir le hÉicea-Scoileanna.
- Déantar tuairisciú ar ghníomhaíochtaí Éicea-Scoileanna trí na meáin éagsúla i.e. preas áitiúil, suíomh Gréasáin.

Céim 7 – An tÉicea-Chód

- Cuireann an tÉicea-Choiste Éicea-Chód faoi bhráid na scoile lena n-aontú a fháil.
- Bíonn an tÉicea-Chód ar taispeánt ar chlár fógraí Éicea-Scoileanna.

Brat Glas

Ní mór don scoil **dul chun cinn suntasach a thaispeáint** i dtreo mórthopaic amháin agus a léiriú go bhfuiltear bainteach le dhá cheann eile. Ciallaíonn ‘dul chun cinn suntasach a thaispeáint’ go bhfuil tuiscint ag an scoil ar thionscnamh na topaice agus go n-aithníonn sí a tábhacht maidir le forbairt inbhuanaithe i dtimpeallacht na scoile agus sa chomhphobal trí chéile, agus gur thionscain siad athruithe.

Céim 1 – An tÉicea-Choiste

- Cuireann daltaí a n-ainm chun cinn agus roghnaíonn a bpiaraí iad le bheith páirteach san Éicea-Choiste.
- Tugtar an deis do dhaltaí dul a fhad le baill fhásta le dul ar an choiste do thascanna ar leith.
- Tagann an choiste ar a laghad 6 huaire.
- Nuair is féidir, molaimid go mbíonn dalta mar Chathaoirleach ar gach cruinniú, go gcoinníonn siad miontuairiscí, agus go sonraíonn siad cén dóigh a ndearnadh cinntí.
- Taispeántar miontuairiscí ar chlár fógraí Éicea-Scoileanna.

Céim 2 – Athbhreithniú Timpeallachta

- Pleanálann agus déanann daltaí agus daoine fásta ar an Éicea-Choiste Athbhreithniú Timpeallachta lomlán den scoil i gcomhar le roinnt ball nach bhfuil ar an choiste.
- Úsáidtear doiciméad athbhreithnithe a chlúdaíonn gach achar den tionchar timpeallachta. Ba chóir comparáid de na tomhais bliain i ndiaidh bliana a phlé agus a mheas.
- Déantar torthaí ar an Athbhreithniú Timpeallachta lomlán a thiomsú in aon doiciméad amháin le taispeáint ar chlár fógraí Éicea-Scoileanna agus ar an suíomh Gréasáin (má tá ceann ag an scoil).
- Bailíonn daltaí ar baill coiste iad moltaí le haghaidh gníomhartha ó ranganna scoile nó ó ghrúpaí teagaisc.
- Déantar Athbhreithniú Timpeallachta lomlán uair amháin sa bhliain chun dul chun cinn iomlán an tionscadail a mheas. Ba chóir comparáid de na tomhais a tiomsaítear bliain i ndiaidh bliana a phlé, a scrúdú agus a mheas leis an dul chun cinn a leagan amach agus lena thaispeáint go soiléir cad iad na réimsí ina raibh rath ar an fheidhmíocht chomhshaoil.

Céim 3 – Plean Gníomhaíochta

- Cuirtear Plean Gníomhaíochta mionsonraithe le cheile bunaithe ar thorthaí ón Athbhreithniú Timpeallachta.
- Bíonn amscálaí agus spriocanna i gceist sa Plean Gníomhaíochta.
- Pléann an tÉicea-Choiste an Plean Gníomhaíochta leis an chuid eile de phobal na scoile.
- Déantar an Plean Gníomhaíochta a thabhairt chun dáta de réir thorthaí an Athbhreithnithe Timpeallachta Leantaigh.

Critéir na nGradam

Na Seacht gcéim agus Ag dul suas trí na Gradaim

Céim 4 – Monatóireacht agus Measúnú

- Cinntíonn an tÉicea-Choiste go mbíonn an measúnú ar na gníomhaíochtaí leanúnach, oiriúnach don ghníomhaíocht atá faoi scrúdú agus go ndéanann daltaí cuid den obair.
- Tá an scoil ar fad eolach ar dhul chun cinn ghníomhaíocht an chomhshaoil agus tugtar an deis dóibh a héifeacht a mheas trí phlé agus trí dhíospóireacht.
- Bíonn cruinnithe ag an Éicea-Choiste chun athbhreithniú a dhéanamh ar an dul chun cinn agus anailís a dhéanamh ar na sonraí a bhailítear.
- Tógann siad ar na gnéithe ar éirigh leo agus cinneann ar ghníomh le rudaí a chur ina gceart nuair nach n-éiríonn le gníomhaíochtaí.
- Úsáidtear roinnt sonraí monatóireachta le haghaidh obair churaclaim.

Céim 5 – Ag nascadh leis an Churaclam

- Tá duine ainmnithe ag an scoil atá freagrach as oideachas comhshaoil/oideachas i leith na forbartha inbhuanaithe.
- Tá plean curaclaim ag an scoil trína gcomhtháthaítear saincheisteanna comhshaoil isteach sa churaclam trasna an chuid is mó de na bliainghrúpaí i réimse ábhar.
- Fitear gnéithe de ghníomhaíochtaí Éicea-Scoileanna isteach i réimse ábhar trasna an churaclaim don chuid is mó de na ranganna nó na bliainghrúpaí.
- Amharctar ar shaincheisteanna maidir le forbairt inbhuanaithe trí ghníomhaíochtaí curaclaim ina lán bliainghrúpaí.

Céim 6 – Tacaíocht ón Scoil Iomlán agus ón Phobal Trí Chéile

- Taispeántar gníomhaíochtaí Éicea-Scoileanna in áit fheiceálach ar chlár fógraí sa scoil.
- Cuirtear suas taispeántais de Ghníomhaíochtaí Éicea-Scoileanna don phobal áitiúil mar shampla sa leabharlann, an siopa áitiúil, an séipéal nó halla an phobail.
- Tá gníomhaíochtaí Éicea-Scoileanna ina ndlúthchuid den scoil agus bíonn an scoil iomlán páirteach i Lá Gníomhaíochta (nó a mhacasamhail sin).
- Bíonn baint ag an phobal trí chéile sna gníomhaíochtaí atá ar siúl sa scoil cuir i gcás oifigigh áitiúla comhairle agus baill gnólachtaí áitiúla, eagraíochtaí timpeallachta.
- Scríobhann daltaí tuairiscí ar ghníomhaíochtaí don phreas áitiúil.

Céim 7 – An tÉicea-Chód

- Tugtar deis don scoil ar fad moltaí a dhéanamh ar an rud a shíleann siad ba chóir bheith san Éicea-Chód.
- Cruthaíonn an tÉicea-Choiste cód bunaithe ar na moltaí. Cuirtear an cód faoi bhráid an chuid eile den scoil le haghaidh a fhaofa.
- Cuirtear an tÉicea-Chód ar taispeáint ar chlár fógraí Éicea-Scoileanna agus i ngach seomra ranga. Bíonn sé le feiceáil fosta in aon áit chomónta, oifigí agus seomraí foirne agus ar shuíomh Gréasáin na scoile (má tá ceann ag an scoil).
- Déanann an scoil iomlán athbhreithniú ar an Éicea-Chód gach bliain lena chinntiú go mbíonn sé oiriúnach.

Eco-Schools Northern Ireland tá á fheidhmiú trí Keep Northern Ireland Beautiful agus le tacaíocht ón Department of Agriculture, Environment and Rural Affairs.

